

ЛІТЕРАТУРА:

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів між державами та міжнародними організаціями чи між міжнародними організаціями від 21 березня 1986 року. // Режим доступу: [Електронний ресурс]: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
2. Вільчак Я. М. Договірна правоздатність сучасних міжнародних організацій / Я. М. Вільчак // Молодь у юридичній науці : зб. тез наук. доповідей Міжнародної наук. конф. молодих вчених [«Треті осінні юридичні читання»], (м. Хмельницький, 56 листопада 2004 р.). – Хмельницький : Вид-во ХУУП, 2004. – С. 62-63.
3. Грабинський М.І. Сучасний погляд на суб'єктів міжнародних економічних правовідносин // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. – №4. – С. 277-281.
4. Ільницька У. Особливості міжнародно-правової суб'єктності неурядових організацій / У.Ільницька // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2012. – Випуск 24. – С. 84-91.
5. Шибаева Е. А. Право международных организаций: Вопросы теории / Шибаева Е. А. – М. : Международные отношения, 1986. – 160 с.

УДК 327 : 341

Кравчук Н. Я.

*д.е.н., доцент кафедри міжнародного права,
міжнародних відносин та дипломатії*

Тернопільський національний економічний університет

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ РИЗИКІВ

На початку ХХІ століття людство стало свідком глобальних тектонічних зрушень у геополітичній і геоекономічній площинах, що призвели до загострення різного роду ризиків і загроз у глобальних масштабах, які позначилися на динаміці міжнародних відносин та актуалізували питання формування нового світового порядку. Ці зрушення характеризуються системною трансформацією економічної, політичної, соціокультурної і, загалом, міжцивілізаційної взаємодії (рис. 1).

Упродовж останніх десятиліть відбулися знакові події, що призвели до накопичення величезної кількості проблем, ризиків і загроз, які нині вкладаються у концепт проблематики «спільне майбутнє у фрагментованому світі» (саме так звучала цьогорічна тема економічного форуму в Давосі [1]). Відтак закономірно постає питання: яке воно, спільне майбутнє? І які виклики потрібно подолати у контексті формування нового світового порядку?

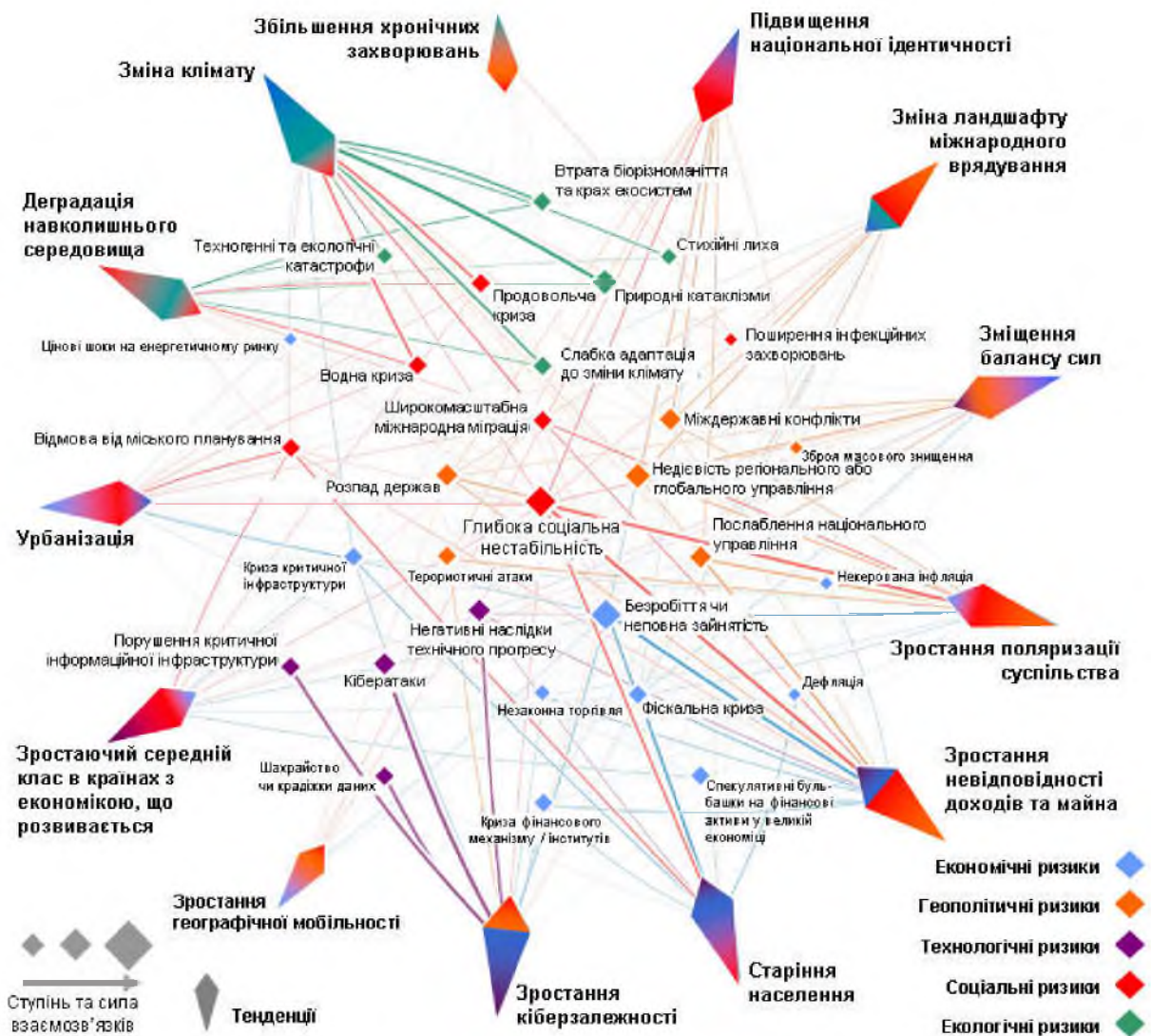

Рис. 1. Новітні тренди глобального розвитку та кластери глобальних ризиків [1, с. 4]

Розглядаючи сучасні тренди глобального розвитку, доводиться констатувати, що формування нового світового порядку відбувається під впливом цілої низки глобальних ризиків, які можна узагальнити сукупністю взаємозалежних і взаємозумовлених соціодемографічних, енергетичних, екологічних, технологічних, економічних (у тому числі фінансових), геополітичних, інституційних і соціокультурних проблем. Йдеться щонайменше про: 1) демографічні провали, наслідками яких є старіння населення і глобальні фіскальні розриви; 2) загальносвітову нестачу енергетичних ресурсів в умовах зростаючої активності нових індустріальних геостратегічних центрів і, як наслідок – посилення цінових флуктуацій на світовому енергетичному ринку та глобальну енергетичну кризу; 3) техногенні катастрофи й незворотні наслідки руйнації і забруднення навколишнього середовища, що супроводжуються зміною клімату й глобальним потеплінням; 4) незбалансоване економічне зростання і глобальну економічну нерівність, крайню бідність і надмірне багатство в умовах соціальної стратифікації глобального суспільства; 5) систематичні кібератаки і зростання киберзалежності; 6) широкомасштабну

міжнародну міграцію та глобальну соціальну нестабільність; 7) підвищення національної ідентичності, зростання відцентрових рухів окремих регіонів, загострення міждержавних конфліктів в умовах кризи політичних режимів і недовіри регіонального та глобального управління, наслідками чого є зміщення балансу сил і зміна ландшафту міжнародного врядування.

У результаті, замість однорідного суспільства, формується багатополісний світ, який базується на різних економічних і соціально-політичних моделях та підпорядковується принципам децентралізації, наростаючої фрагментації та дивергенції глобального розвитку. Окреслені виклики і загрози, більшість з яких виходить за рамки економічної площини, а також спільне вирішення гострих соціальних тем – це те, над чим необхідно працювати у контексті формування майбутнього світового порядку. Саме ці аспекти мають стати предметом наукових досліджень та теоретичною основою формування новітніх підходів до проблем глобального розвитку у світі, який і надалі продовжує розвиватися на «різних швидкостях» [2].

Зазначені вище глобальні ризики, актуалізують наукові дослідження щодо формування нового світового порядку, мета якого – об'єднати «фрагментований світ» для вирішення розбіжностей і забезпечення сталого глобального розвитку всупереч кліматичним змінам і зростанню кіберзлочинності, використовуючи технологічний прогрес для удосконалення діючих економічних моделей і розвитку соціального благополуччя.

Серед ключових проблем міжнародного права, що актуалізувалися в контексті сучасних глобальних ризиків доцільно виокремити такі:

по-перше, проблема підтримання міжнародної безпеки і захисту світового порядку;

по-друге, проблема вдосконалення міжнародно-правових норм і механізмів їх реалізації, спрямованих на обмеження насильства під час війни (в умовах збройних конфліктів) та захист жертв війни;

по-третє, проблема міжнародно-правового статусу де-факто утворень (невизнаних територій) та її врегулювання міжнародно-правовими механізмами;

по-четверте, проблема нормативно-правового регламентування використання системи block chain для захисту цифрової інформації та нівелювання ризиків кібератак;

по-п'яте, проблема правового статусу біженців та міжнародного врегулювання нелегальної міграції;

по-шосте, проблема інституційно-правового врегулювання глобальних кліматичних змін;

по-сьоме, правове вирішення проблеми ухилення від сплати податків і виведення мільярдів капіталів в низькоподаткові гавані;

по-восьме, проблема правового регламентування обігу електронних грошей (криптовалют) тощо.

Таким чином, глобальні ризики засвідчують об'єктивно назрілу потребу реформування світового порядку, а отже й системи юридичних принципів і норм договірної і звичаєвої характеру, що лежать в основі його формування. Формально проголошені принципи і цілі міжнародного права мають стати реальним орієнтиром формування нового світового порядку та відповідати новітнім трендам і глобальним викликам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *The Global Risks Report 2018. – 13th Edition, is published by the World Economic Forum.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2018>
2. Спенс М. *Следующая конвергенция: будущее экономического роста в мире, живущем на разных скоростях* / пер. с англ. А. Калинина; под ред. О. Филаточевой. – М.: Изд-во Института Гайдара, 2013. – 336 с.
3. Буроменський М. В. *Міжнародне право на тлі викликів ХХІ століття* / М. В. Буроменський. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/9785/1/Buromenskiy.pdf>
4. *Global Trend 2025: A Transformed World.* Wash. November 2008. – Р. VI: *Доповідь Ради національної розвідки США* / Пер. з англ. див. Брутенц К. Н. *О реструктуризации современных международных отношений* / Карен Нерсесович Брутенц // *Мировая экономика и международные отношения.* – 2009. – № 12. – С. 26-37.

УДК 343.163

Луцик В. В.

к.ю. н., доцент, завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін,
Львівський державний університет внутрішніх справ

СТАНДАРТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ КРАЇН ЄС

Правову природу діяльності прокурора та стандарти його діяльності у кримінальному провадженні спробуємо простежити на прикладі Франції та Італії.

Франція. Прокурор є представником держави, відповідальним за обвинувачення. Однак, якщо злочин є діянням невеликої тяжкості, поліція може, за дорученням прокурора, самотійно вручити обвинуваченому повідомлення про підозру. Таке повідомлення за юридичною силою прирівнюється до повістки в суд. Якщо прокурор вважає, що факти підтверджують вчинення злочину, то він вирішує, виходячи із принципу доцільності, чи варто відкривати кримінальне провадження або застосувати альтернативне провадження, чи закрити справу без пред'явлення подальшого позову. КПК зазначає, що прокурор отримує заяви та скарги і вирішує, як з ними вчинити. Це положення, що закріплене у ст. 40 КПК Франції, є основою двох фундаментальних принципів, якими керуються прокурори: з одного боку, принцип можливості (доцільності), що надає прокурору право вирішувати виходячи із юридичних та дискреційних підстав, чи порушувати кримінальну справу щодо вчиненого злочину, а з іншого боку – принцип монополії (виключного права), який наділяє прокурора виключною функцією підтримання державного обвинувачення.

Обидва принципи часто критикуються в доктрині кримінального процесу у зв'язку з підпорядкованістю прокурорів Міністру юстиції в силу ієрархічної побудови органів прокуратури. Міністр юстиції може видавати загальні вказівки щодо здійснення обвинувачення. Коли прокурор вирішує